

Lahti

*Biojätteen
erilliskeräys -
Vaikutusten
ennakkoarviointi*

Vaikutusten ennakoarviointi

Nykytilan mukainen velvoittava biojätteen lajittelu

- Kaikki asumisen ja vapaa-ajan kiinteistöt Lahden, Heinolan ja Orimattilan keskustaajamassa ja Vääksyn taajama.
- Vähintään 5 huoneiston kiinteistöt muissa alueen taajamissa.
- Kunnan hallinto- ja palvelutoiminta: kohteet, joissa on ammattimaista ruoan valmistusta, ruoan jakelua tai ruokala tai joissa biojätettä kertyy keskimäärin yli 10 kg viikossa.

Biojätteen lajitteluvelvoite koko alueella

- Kaikki asumisen ja vapaa-ajankiinteistöt koko alueella.
- Kunnan hallinto- ja palvelutoiminta: kohteet, joissa on ammattimaista ruoan valmistusta, ruoan jakelua, ruokala, henkilöstötila tai jos biojätettä kertyy muusta syystä.

Kuntalaisvaikutukset

Ihmisiin kohdistuvat vaikutukset: mm. terveys ja hyvinvointi, yhdenvertaisuus, sukupuolten ja kieliryhmien välinen tasa-arvo, osallisuus, työllisyys ja elinkeinoelämä, turvallisuus, tietoturva, palvelujen taso, kattavuus ja saatavuus eri alueilla.

Nykytilan mukainen velvoittava biojätteen lajittelu

- Velvoitteet säilyvät nykyisinä ja muutostarpeet kuntalaisille ovat vähäisiä.
- Lajittelun taso ja käytännöt vaihtelevat alueittain ja kiinteistöittäin.
- Kuntalaisten aktiivinen rooli jätehuollossa ei merkittävästi korostu nykytilasta.
- Neuvonnan tarve pysyy nykyisellä tasolla.

Biojätteen lajitteluvelvoite koko alueella

- Biojätteen erilliskeräysvelvoitteen laajeneminen koko alueelle parantaa kuntalaisten yhdenvertaista kohtelua, kun velvoitteet ovat kaikille samat. Velvoitteet lisääntyvät niillä kiinteistöillä, joilla erilliskeräystä ei ole aiemmin ollut. Vaikutukset jätemaksuihin voivat vaihdella kiinteistötyypeittäin ja alueittain.
- Kuntalaisten osallisuus voi parantua kun oma aktiivinen rooli jätehuollossa korostuu. Omalla aktiivisella toiminnalla on mahdollista vaikuttaa jätehuollon kustannuksiin, epäaktiivisemmalla toiminnalla jätehuollon kustannukset voivat kasvaa nykytilasta.
- Neuvonnan merkitys kasvaa ja neuvonta on yksinkertaisempaa.
- Kompostointi vaihtoehtona tuo joustavuutta ja valinnanvaraa kuntalaisille. Haja-asutusalueen vapaa-ajan asunnoilta usein löytyy kompostoiva wc, jota voidaan käyttää ruokajätteen kompostointiin, jolloin kustannuksia kompostorin hankinnasta ei tule näille kiinteistöille. Kompostoimisen seurannan tarve kasvaa useamman kiinteistön kompostoidessa.
- Vaikutukset korostuvat erityisesti pientaloissa ja haja-asutusalueilla.

Ympäristövaikutukset ja vaikutukset kierrätysasteeseen

Ihmisten elinolot, terveys ja viihtyvyys, maaperä, luonnon monimuotoisuus, ilmasto, maisema, kaupunkikuva, kulttuuriperintö, rakennettu ympäristö ja yhdyskuntarakenne.

Nykytilan mukainen velvoittava biojätteen lajittelu

- Biojätettä päätyy edelleen merkittävästi sekajätteeseen.
- Sekajätteen mukana biojäte heikentää muiden jätelajien kuten muovin ja kartongin kierrätettävyyttä.
- Lajittelulaitoksen toiminta ei ole optimaalisella tasolla sekajätteen sisältäessä biojätettä.
- Kierrätysasteen parantaminen perustuu pääosin nykyisten toimien kehittämiseen.

Biojätteen lajitteluvelvoite koko alueella

- Biojätteen ohjautuminen erilliskeräykseen lisääntyy merkittävästi ja materiaalihyödyntäminen lisääntyy. Ravinteiden ja orgaanisen aineksen kierto tehostuu.
- Sekajätteen laatu paranee, mikä tehostaa muiden jätelajien kierrätystä. Lajittelulaitoksen tehokkuus paranee, kun biojätteen likaava vaikutus vähenee.
- Kokonaisuutena jätehuoltojärjestelmän materiaalitehokkuus ja kierrätettävyyys paranevat.
- Terveys ja hyvinvointi voivat parantua kun biojäte päätyy entistä laajemmin asianmukaiseen käsittelyyn. Hajuhaitat ja haitteläimet voivat vähentyä.
- Selvityksen mukaan biojätteen keräysvelvoitteen laajentaminen koko toimialueelle vähentää jätehuollon nettoilmastovaikutuksia noin 260–270 t CO₂-ekvivalenttia vuodessa, mikä vastaa noin 12–13 %:n parannusta nykytilaan verrattuna. Selvityksessä ei biojätteen erilliskeräystä laajennettu vapaa-ajan asunnoille.
- Kierrätysasteen nousu tukee kansallisia ja EU:n kierrätystavoitteita.
- Kuljetusmäärien lisääntyminen riippuu siitä kuinka suuri osa-asukkaista kompostoi tai käyttää aluekeräyspistettä

Talousvaikutukset

Väestöryhmien ja kotitalouksien asema ja käyttäytyminen, yritysten toiminta, yritystenvälinen kilpailu ja kansainvälinen kilpailu, markkinoiden toimivuus, kunnallistalouden yhteisöjen rahoitus, voimavarojen jako, työllisyys ja tuottavuus, palvelutuotannon muutos.

Nykytilan mukainen velvoittava biojätteen lajittelu

- Jätehuollon kustannusrakenne säilyy pääosin ennallaan.
- Sekajätteen käsittelyn tehottomuus jatkuu biojätteen vuoksi, mikä voi ylläpitää korkeampia käsittelykustannuksia.
- Kustannuksiin vaikuttamisen mahdollisuudet kuntalaisille säilyvät nykytilan tasolla.

Biojätteen lajitteluvelvoite koko alueella

- Kustannusvaikutus on kokonaisuutena tasapainoinen ja riippuu lajittelun onnistumisesta sekä kompostoinnin yleistymisestä.
 - Keräys- ja kuljetuskustannukset kasvavat palveluverkoston laajentuessa.
 - Sekajätteen käsittely tehostuu biojätteen vähentyessä. Käsittelykustannusten aleneminen voi osittain kompensoida keräyksen laajentamisen kustannuksia.
 - Pitkällä aikavälillä järjestelmän tehokkuus voi parantua.
 - Talousvaikutukset riippuvat keräyslogistiikan optimoinnista, osallistumisasteesta sekä kompostoinnin yleisyydestä.
- Käyttöönotto vaatii järjestelmämuutoksia ja resursointia.
- Elinkeinoelämälle ja työllisyydelle positiivisia vaikutuksia, urakoitsijoiden suoritemäärät kasvavat ja kompostorien kysyntä kasvaa.

Yhteydet strategiaan

Lahti 2030 – tehty kestäväksi. Miten asia kytkeytyy tavoitteisiin kestävästi elinvoimainen, kestävästi hyvinvoiva ja kestävästi uudistuva?

Nykytilan mukainen velvoittava biojätteen lajittelu

- Ei edistä edelläkävijyyttä kierrätys- ja ympäristötavoitteissa.
- Materiaalien hyödyntämisen ja kiertotalouden edistäminen etenee nykyisten toimintamallien puitteissa.
- Järjestelmän toimivuuteen liittyviä kehityspotentiaaleja jää hyödyntämättä.

Biojätteen lajitteluvelvoite koko alueella

- Tukee Lahden ilmasto- ja resurssiviisaustavoitteita.
- Tukee Salpakierron strategisia tavoitteita materiaalitehokkuuden ja kierrätysasteen parantamisessa.
- Tukee valtakunnallisia kierrätys- ja kiertotaloustavoitteita ja EU:n kierrätystavoitteita.
- Tukee jätehuoltojärjestelmän kehittämistä ja materiaalien tehokkaampaa hyödyntämistä.
- Parantaa järjestelmän toimivuutta erityisesti Lahden seudun lajittelulaitosympäristössä.
- Biojätteen erilliskeräyksen laajentaminen koko toimialueelle luo yhtenäisen ja selkeän palvelumallin.

Yhteenveto ja huomiot

Yhteenveto

Vaihtoehto	Kierrätys- vaikutus	Kustannus- vaikutus	Toteutettavuus
Nykytila	Hidas kehitys	Nykyinen taso	Helppo
Osittainen laajennus	Kohtalainen	Kohtalainen	Melko hyvä
Koko alueen laajennus	Suurin vaikutus	Korkeampi alkuvaiheessa	Vaatii viestintää

Huomiot

- Päätöksellä pyritään ennakoimaan tulevia kiristyviä kierrätystavoitteita ja vähentämään myöhempien korjaavien toimenpiteiden tarvetta.
- Muutos voi aiheuttaa alkuvaiheessa epäselvyyttä ja muutosvastarintaa. Salpakierron neuvonnan ja asiakasviestinnän tarve kasvaa käyttöönoton alussa.
- Vaikutukset kuntalaisiin riippuvat merkittävästi siitä, kuinka hyvin lajitteluneuvonta, asiakasviestintä ja käytännön palveluratkaisut onnistuvat.
- Ikääntyneiden ja liikuntarajoitteisten osalta keräysjärjestelyjen toimivuuteen tulee kiinnittää huomiota.
- Kierrätysasteen toteutunut paraneminen riippuu merkittävästi asukkaiden lajittelun onnistumisesta.
- Käyttöönotto vaatii Salpakierralta järjestelmämuutoksia ja resursointia.